

WORLD PARROT TRUST

PsittaScene 30:3 Autumn/höst 2018
Översättning Maria R. Borgh och Lars Persson

www.parrots.org
sweden@parrots.org

Tryckt på återvunnet papper

INNEHÅLL

- 4 En andra chans i Caatingan
- 8 Vilda papegojor i ...Tyskland?
- 12 Bokrecension – *En papegojas gourmékokbok*
- 13 2017-2018 års genomslagsrapport - *specialinslag*
- 38 Återhämtning vid Río Abajo: *Papegojornas status efter orkanen Maria*
- 42 KIWA: *En historia om räddning av aror*
- 46 PsittaNytt – Papegojnyheter och uppdateringar, WPT-kontakter
- 48 Papegojor i det fria – Halsbandsparakit

PÅ OMSLAGET

GULHUVAD AMAZON (AMAZONA ORATRIX)

Gulhuvade amazoner är listade som hotade på IUCN/CITES Appendix I/A. De är inhemska i Mexiko, Honduras, Guatemala och nu... Stuttgart? Fantastiskt nog har en liten population levt i sydvästra Tyskland i över 30 år.

Se Vilda papegojor i... Tyskland, sidan 8.

Foto © Bianca Hahn

SPECIALINSLAG

2017-2018 ÅRS GENOMSLAGSRAPPORT

Gläd er åt detta hyllningsinslag med vårt tack till er - våra värderade supporters.

Under det senaste året har papegojor räddats, vilda populationer bevarats och habitat återskapats, och allt detta har ni hjälpt göra möjligt.

Hitta inslaget på sidan 13.

EN ANDRA CHANS I CAATINGAN

Artikel och foton: Yuri M. Valença, MSc. Rescue Centre CETAS Tangara – CPRH

Översättning till engelska av: André Becker Saidenberg

(Övers. anm.: Caatinga är en ekologisk zon i nordöstra Brasilien som karakteriseras av ökenvegetation.

Ordet betyder vit skog.)

UNDER DE SENASTE TRE ÅRTIONDENA HAR HUNDRATUSENTALS BLÅPANNADE AMAZONER (*AMAZONA AESTIVA*) RAPPORTERATS I DEN INTERNATIONELLA HANDELN. FAKTUM ÄR ATT NÄSTAN HÄLFTEN AV ALLA FÅGLAR SOM FÅNGAS INTE LEVER LÄNGE NOG ATT NÅ MARKNADEN VILKET GÖR SITUATIONEN OERHÖRT KOSTSAM OCH TRAGISK. LITE HOPP FINNS KVAR: ETT RÄDDNINGSCENTRUM OCH EN UNIVERSITETSANLÄGGNING FÖR VILDA FÅGLAR HAR, MED HJÄLP FRÅN WPT, BÖRJAT SAMARBETA FÖR ATT GE NÅGRA AV DE MÅNGA AMAZONER OCH ANDRA FÅGLAR SOM FÅNGAS I BRASILIEN VARJE ÅR EN ANDRA CHANS.

DET BLÅPANNADE AMAZONPAPEGOJPROJEKTET startade ur ett tvingande behov för att skapa en passande destination för de hundratals papegojor som samlas i överfyllda räddningscentrum i Brasilien.

Detta var inte det enda skälet; arten utsätts för omfattande handel vilket också innebär att de stora naturliga utbredningsområdena i semiarida Caatinga nu saknar fåglar eller hållbara populationer. Även om IUCN (International Union for Conservation of Nature) betraktar fågeln som "Least Concern", livskraftig, står det klart från observationer i fält **att denna så kallade vanliga fågel nu på många platser är utdöd.**

Med denna kunskap startade Pernambuco environmental state agencies räddningscentrum i nordöstra Brasilien (CPRH CETAS Tangara) i samarbete med Caatingas wildlife-centrum (CEMAFAUNA), lokaliserad vid Sao Francisco University (UNIVASF), detta projekt år 2010 när de första papegojorna rehabiliterats och frisläppts. Förutom de en gång allmänt förekommande blåpannade amazonerna räddas och rehabiliteras också andra arter som kaktusparakiter (*Eupsittula cactorum*) och blåkronade parakiter (*Psittacara acuticaudata*). Papegojor kommer från olika sorters bakgrund men de är alla illegalt fångade i Brasilien och då oftast som ungar.

Ett stort antal av dessa illegalt hållna sällskapsfåglar konfiskeras och förs till centrumet av miljöpolis eller överlämnas frivilligt av personer som förstår att deras sällskapsfågel även om den är älskad har förlorat den frihet som den en gång hade och att dess tillvaro är långt ifrån tillräcklig. Detta är en utmaning eftersom alla

dessa papegojor kräver en lång träningsfas, utvärdering av beteenden, träning att frukta rovdjur, hälsoundersökning och också då det gäller ungar eller ungfåglar en lång avvänjningsperiod, för att vara redo för frisläppning. Det är många steg i deras rehabilitering men det är uppmuntrande att de flesta av fåglarna kan återhämta sig och klara sig när de får en andra chans att leva i det fria.

Samarbetet involverar två stadier där fåglarna undersöks och rehabiliteras vid CPRH-centrumets mellanstora voljärer och sedan skickas till de större voljärerna (8m höga x 50m långa) vid CEMA FAUNA för vidare utveckling av sina flygmuskler. Vi ser hur många av dessa papegojor, särskilt de blåpannade, är som stillasittande människor som måste gå på gym för att starta den jobbiga processen att förlora lite extravikt och bygga viktiga muskler.

Slutresultatet är uppenbart eftersom de ser mycket friskare ut då de kan flyga och interagera tillsammans med de andra av samma art. Många bildar par eller visar tydligt flockbeteende under träningsfasen vilket resulterar i starkare band emellan fåglarna och större framgång vid framtida frisläppning.

Efter den första rehabiliteringsfasen transporteras fåglarna under en 7-timmarsfärd med start klockan 3 på morgonen till voljären där de kan öva på sin flygning. De är då ringmärkta och chippade och då de utsetts till kandidater så får de stanna där ungefär 40 dagar för att bli vana vid klimat, föda och omgivning. Det är mycket de måste lära sig innan de kan frisläppas.

Det är oerhört viktigt att sprida miljömässigt medvetande till skolor och till lokalbefolkningen i frisläppningsområdet. Vi når en vidare krets i urbana centra genom den lokala radiostationen och vid aktiviteter i stadernas centrala delar och torg. En intressant effekt av projektet var det förnyade intresset för ekoturism i regionen runt staden Exu där ett av de närliggande frisläppningsområdena finns vid en gård. Aktiviteterna stöddes delvis av televisions- och radioprogram såväl som genom lokalt och nationellt nätverk som redogjorde för ansträngningarna att få dessa fåglar tillbaka till det fria.

TILL DAGS DATO HAR 289 BLÅPANNADE AMAZONER FRISLÄPPTS I TVÅ OLIKA SKYDDADE OMRÅDEN DÄR ARTEN HADE UTPLÅNATS, MED FLER AMAZONER SOM HÅLLER PÅ ATT GÅ IGENOM REHABILITERINGSPROCESSEN. CA 200 TILL VÄNTAR PÅ SIN TUR.

Att fortsätta följa dessa fåglar är en viktig del av projektet och det har gett uppmuntrande resultat. Med den regniga säsongens start i den semiarida regionen är häckningssäsongen på gång vid det andra frisläppningsområdet i Salgueiro. Där har vi observerat mycket positiva framgångar med 5 aktiva bon med flygga ungar.

Ett särskilt par valde en död trästam till sitt bo och fastän det var deras första häckningsförsök kunde vi upptäcka 3 mulliga ungar under våra månatliga undersökningar. Vid skrivandets tidpunkt är alla flygga. Detta är något vi hoppas kunna se många år framöver!

BILDTEXTER:

(långt till vänster, inset) En mamma med sina tre ungar hukar sig i ett bo

(långt till vänster) En amazonhona tittar ut och granskar forskarna

(ovan) Författaren Yuri M. Valença förflyttar fåglar till en stor flygvöljär

(nedan) Författaren Yuri ger tilläggsfoder till en nyligen frisläppt grupp

---

VILDA PAPEGOJOR I... TYSKLAND?

Den gulhuvade amazonen är en hotad art inhemsk till Centralamerika.

Fantastiskt nog finns det en liten population av denna art i Stuttgart, sydvästra Tyskland, som har frodats i över 30 år.

ALLT STARTADE ÅR 1984: en gulhuvad amazon (*Amazona oratrix*), gissningsvis på rymmen från en privatperson, sågs ett flertal gånger kring Wilhelmina Zoo and Botanical Gardens.

Tydligen skedde ett antal icke framgångsrika infångningsförsök och ryktet säger att en djurälskare tyckte synd om den ensamstående fågeln och köpte därför en till och släppte lös. De två amazonerna fattade tycke för varandra och blev ett par som födde upp tre bäbisar tillsammans under 1986. Populationen har växt stadigt sedan dess.

1995 räknades totalt 16 fåglar och tio år senare 38. Mot slutet av 90-talet slog sig två blåpannade amazoner (*Amazona aestiva*) ihop med dem. Inget vet var de kom från.

En försvann efter ett kort tag, och den andra hittade en partner och fick ungar. Under tiden hade populationen ökat till över 60 amazoner.

Nu för tiden räknas amazonen som en naturaliserad art i Tyskland, då den har lyckats sköta sig själv oberoende i över 30 år utan extern hjälp och har förökat sig i flera generationer.

OM FÖRFATTAREN

Bianca Hahn är en professionell fotograf från Kornwestheim, Tyskland, som har en passion för de naturaliserade papegojorna i närliggande Stuttgart.

Följ deras upptåg på deras dedikerade facebook-sida: [facebook.com/stuttgareramazonen](https://www.facebook.com/stuttgareramazonen).

BILDTEXTER:

(ovan vänster) En ung amazon äter äpplen

(ovan höger) Ynglingar som nästan är flygga kikar försiktigt ut

(Mitten till vänster) Två fåglar bråkar om en bra sittplats

(nedan vänster) En amazon äter frukterna från en turkisk hassel (*Corylus colurna*)

(nedan höger) Två fåglar letar mat tillsammans med lokalborna

---

BOKRECESSION:

EN PAPEGOJAS GOURMÉKOKBOK & NÄRINGSGUIDE

Författare: Karmen Budai, Shean Pao

Förlag: Quietlight Productions Inc.

ISBN: 1732320608

Om du letar efter sätt att skapa mer hälsosam och intressant mat och fodersökmöjligheter till dina papegojor bör du definitivt överväga att inkludera denna bok i ditt bibliotek.

Denna färgglada 112-sidorsbok är fylld med tips, recept och idéer som garanterat håller både papegojor och vårdgivare upptagna i dagar, och den innehåller artiklar från ledande auktoriteter inom papegojefältet som riktar in sig på det viktiga med att ge rå mat, hälsokost, näringsrik blötlagd och groddad mat, te för papegojor, och mycket mer.

Med över 60 recept som intresserar även den mest kräsna av papegojor - samt en smart näringsreferenslista om du vill försöka dig på egna kreationer - är denna fulländade läsning lätt en av de mest heltäckande böcker om papegojkost som finns: från frukt till grönsaker till örter och tillbaka, möjligheterna är oändliga.

Köp din kopia via Amazon, eller via WPTs webbshop på www.parrots.org.

PARROT BOOSTER MASH

FÄRSKT

1 1/4 dl grönkål, hackad
3/4 dl cikoria, finhackad
Drygt 1/2 dl rättika (vit), tärnad
En handfull babyspenat, hackad
1/2 morot, skalad och skivad
1 kvist färsk timjan, hackad
1 tesked basilikaskott
1 tesked kålskott
Drygt 1/2 dl minimajs, skivad
1/2 grön paprika, hackad
1 chilifrukt, finhackad
4 brysselkål, hackad
1 1/4 dl sötpotatis, tärnad, lätt ångkokt
1/2 kålrot, tärnad
stjärnaniskapslar, ätbar viol som dekoration

GRODDAT

1 tesked kikärter

1 tesked vardera av röda och bruna linser

BLÖTLAGT

1 tesked pekannötter, skalade
1 tesked mandlar, skalade
1 tesked cashewnötter, skalade (osaltade)
1 tesked rå bovete
1 tesked mariatistelfrön (hela)
1 tesked solrosfrön
1 tesked korianderfrön
1 tesked sesamfrön
1 tesked dinkel

TORRT

1 tesked havregryn
1 tesked ekologiska kokosnötflagor
1 tesked krossade linfrön
1 tesked skalade hampafrö
1 tesked blåbär

INSTRUKTIONER

Förbered dina groddade och blötlagda saker i förväg. Kikärter och linser groddar snabbt men räkna med minst två dagar för hela processen, eller tills du ser de första tecknen på små svansar. Låt nötterna, fröna och spannmålen ligga i blöt i minst 8 timmar innan du gör blandningen (solrosfrön behöver bara 4 timmar).

Hacka alla grönsakerna förutom skotten ovm lägg allt i en skål. Under tiden, skala och hacka sötpotatisen i små tärningar, lägg dem i ångkokaren, och täck över. Ta ur dem när de börjat bli mjuka och låt svalna.

Blanda ingredienserna genom att lägga till de blötlagda sakerna, sedan groddarna och sist de torra. Rör om försiktigt, och garnera med viol och stjärnanis.

Justera mängden ingredienser efter eget tycke.

PARROT BOOSTER MASH-RECEPTET ÄR SKAPAT AV KARMEN BUDAI FÖR PSITTASCENE-LÄSARNAS GAGN.

Foton och innehåll © Karmen Budai och Shean Pao. Alla rättigheter tillhör dem. Följ dem på sociala medier och på nätet via: www.parrotsfinecuisine.com

---

GENOMSLAGSRAPPORT 2017/18

Bildtext: röd ara, Costa Rica (*Ara macao*)

Foto © Corey Raffel

Bildtext: Grå jako vid bopplatsen, Uganda (*Psittacus erithacus*)

Foto © Elaine Henley

STYRELSEN

Alison Hales – styrelseordförande

Cristiana Senni

David Woolcock

Nick Reynolds

Ruud Vonk

Steve Martin

VETENSKAPLIGA RÅDGIVARE

Charles Munn III, PhD

Rob Heinsohn, PhD

Roger Wilkinson, PhD

Tony Juniper, PhD

PRO-BONO JURIDISK RÅDGIVARE

Evet Loewen

Vi är stolta över att ha fått *Gold Seal of Transparency* från GuideStar.org, en organisation som samlar och delar ut information om ideella föreningar.

World Parrot Trust styrs av en styrelse och är en officiellt registrerad välgörenhetsorganisation i Storbritannien, USA och Kanada. Hitta fullständiga finansiella rapporter för varje gren på vår hemsida via: PARROTS.ORG > ABOUT > GOVERNANCE & REPORTS.

TACK!

Tack vare ditt stöd kan vi fortsätta se till att papegojor har pågående skydd från mänskliga och miljörelaterade hot i det vilda, och ge dem den vård och medkänsla de förtjänar för att leva ett bra liv i fångenskap.

Denna rapport visar ett urval av de många framgångar du har hjälpt göra möjliga:

- Arbete mot handel i Bolivia;
- Öka vilda populationer av aror i Honduras;
- Återställa och skydda habitat i Bonaire;
- Insamling av ny fältdata för att driva papegojbevarandeaktioner i Afrika;
- Tillhandahålla nödhjälp till papegojor i otrygga situationer i Puerto Rico och på andra platser;
- Uppmuntra samhällen att lära sig om och skydda inhemska kakaduor i Indonesien.

Dessa framgångar - och många fler - gjordes möjliga tack vare DIG.

Som alltid är vi tacksamma över att vi kan räkna med att du står med oss för att skydda världens papegojor.

*Alison Hales, styrelseledamot,
Jamie Gilardi, verkställande direktör*

TILLSAMMANS, FÖR PAPEGOJOR

World Parrot Trust är en djurbevarandegrupp dedikerad till att skydda papegojor.

Dessa fåglar hör till en av de mest hotade familjerna på jorden, där 1 av 3 arter riskerar utrotning.

Som en ledare bland papegojbevarande och välfärd arbetar WPT med forskare, nationella organisationer, samhällen och regeringar för att hitta effektiva lösningar som räddar papegojor.

WPT har hittills lett eller stött bevarande- och välfärdsproblem i 43 länder för fler än 70 olika papegojarter.

Bildtext: Grönvingad ara flyger, Costa Rica (*Ara ambiguus*)

Foto © Martin Mecnarowski

LÄS OM NÅGRA AV DE AKTIONER DU GJORT MÖJLIGA UNDER DET GÅNGNA ÅRET

KAMPEN MOT HANDELN MED VILDA FÅGLAR

MÅNGA SÄTT ATT HJÄLPA TILL ATT STOPPA HANDELN

Tragiskt nog fångas ett stort antal vilda papegojor i Afrika för att fylla den globala marknaden. För att ge sig på detta komplexa hot krävs ett tillvägagångssätt som ger sig på flera fronter, och WPT arbetar hårt med att avsluta den skadliga handeln. Detta år har våra efterforskningar påvisat hur sociala medier används för att marknadsföra illegal handel och har belyst flertalet möjligheter för att förbättra lagstiftande och uppföljande. Vi har sett till att denna forskning har publicerats i ledande journaler och att den förstås av

nyckelbeslutsfattare, och i år fattades viktiga beslut om att reglera internationell handel i arter såsom kongopapegojor, grå jako och timnehjako.

På frontlinjen har vi fortsatt hjälpa papegojor som räddats från illegal handel, och ge stöd till räddningscenter och upprätthållande personal, allt från att bygga nya voljärer till att tillhandahålla veterinärvård och akutfallsträning för parkvakter. Detta år har WPT stött räddade papegojor i Demokratiska Republiken Kongo, Senegal, Sierra Leone, Guinea och Angola.

Naturvårdspersonal bedömer hälsan hos en räddad papegoja vid Tacugama Chimpanzee Sanctuary, Sierra Leone.

Inlägg: En räddad grå jako undersöker sina omgivningar i Angola.

Foton © Rowan Martin

ÖKA VILDA POPULATIONER

FÅ TILLBAKA ARORNA

Sedan 2011 har WPT haft en unik möjlighet att samarbeta med Macaw Mountain Nature Park and Reserve, och tillsammans starta en satsning för att återbringa friflygande röda aror till Copán's berömda Mayanska arkeologiska park.

Den lokala regeringen, Chamber of Commerce och Tourism of Cobán, och Honduras regering, är alla aktiva supportere till återinförandesatsningen. Macaw Mountain har översett lämnandet av många tidigare sällskapsfåglar och konfiskerade fåglar till inrättningen och har vårdat de, tillbaka till full hälsa. Andra papegojor har varit fångenskapsfödda och uppfödda där, och många av dem har släppts fria i Cobán, i dalen, och på öar utanför Honduras. Nu har, glädjande nog, några av de frisläppta arorna börjat häcka och föda upp ungar själva.

Macaw Mountains nära länkar till och tillgång till WPTs erfarenhet, råd och tekniska bedömningar har lett till flertalet framgångsrika ara- och amazonreintroduceringsprogram i Honduras.

Vad som började som en "fågelpark" med en kraftig fokus på miljöutbildning har utvecklats till Honduras främsta fågelräddnings- och frisläppningscenter.

~ Lloyd Davidson,

Macaw Mountain, Honduras

Bildtext: Frisläppta röda aror flyger fritt över Copáns ruiner i Honduras.

Foto © London Velasquez

VETENSKAP LEDER BEVARANDEARBETET

NYA STUDIER I AFRIKA

Fältaktiviteter med partners i Afrika har firat en serie av "första gånger": i Sierra Leone har vi stött nya studier om timnehjakos utanför skyddade områden i landet, och hittade minst en signifikant population. WPT-personal lyckades också fånga på kamera, för första gången, timnehjakos som parar sig i det vilda.

I Nigeria har WPT-programmet undersökt över 25 platser där grå jako finns och identifierat flera områden där illegal infångst sker. WPT har också identifierat en häckplats för över 150 papegojor, den största vi känner till i Nigeria, som är skyddade från tjuvjakt på grund av läget inne på en oljepalmsplantage. Framtida forskning där kommer också undersöka förhållandet mellan oljepalmsplantager, som snabbt sprider sig över det tropiska Afrika, och grå jako.

Bildtext: Naturvårdspersonal uträttar hälsundersökningar på räddade papegojor vid Tacugama Chimpanzee Sanctuary, Sierra Leone.

Inlägg: Vilda timnehjako i västafrikansk skog.

Foton © Rowan Martin

ÅTERSKAPA OCH SKYDDA HABITAT

FÖRNYA DEN SÅRBARA SKOGEN

Bonaire är en liten ö utanför Venezuelas nordkust som får stora mängder hetta och vind. Det genomträngande torra klimatet har producerat torr skog på stora delar av ön. Trots detta är den hem till den gulskuldrade amazonen, som är listad som sårbar av International Union for the Conservation of Nature (IUCN).

WPT har arbetat i Bonaire i över ett decennium, och sedan 2010 med Echo, en organisation som arbetar för att skydda den gulskuldrade amazonen och dess habitat.

2014 byggde teamet en ny plantskola för inhemska plantor för att odla de träd som en gång frodades på Bonaire. Plantskolan dubblades i storlek 2016 och under det senaste året planterades 4335 inhemska träd på planerade områden för återplantering av skog. Trettiofem hektar av dessa var inhägnade för att skydda dem från domesticerade djur som introducerades för årtionden sedan och som fortfarande vandrar fritt över ön.

Bildtext: En vild gulskuldrad amazon letar efter frukter.

Inlägg: Unga volontärer planterar inhemska träd, livsviktiga för papegojornas framtida överlevnad.

Foton © ECHO

HHÄLPA TILL I NÖDSITUATIONER

HJÄLP TILL PUERTO RICOS AMAZONER

När WPTs personal kom till Puerto Rico efter orkanen Maria överraskades de över de soliga, öppna vyerna över landskapet - och de chockades över den förstörelse som orsakat dem. Efter ett ögonblick av att förlika sig med den nya verkligheten satte de igång med att sätta upp välbehövad utrustning för att hjälpa fåglarna.

Finansierade av hundratals bekymrade supportere köpte gruppen batterier och annan utrustning och fick ihop så de kunde köra nödkubatorer och värmeskåp för att ta hand om ungar, och kameror och videokameror för att hålla koll på vilda bon. Utrustning för att klättra och träning i hur man använder den investerades det också i. Att hitta stadiga träd att öva på som inte hade skadats av orkanen Maria var svårt, men inte oöverstigligt.

De bästa nyheterna av alla - en stor andel av den vilda populationen och hela uppfödningssgruppen i fångenskap i Rio Abajo klarade sig genom krisen. Och, trots att fåglarnas liv helt hade ställts på ända, hade några av dem ändå tillräckligt med energi för den viktigaste aktiviteten av alla: häckning.

Bildtext: En vild puertoricoamazonunge frodas efter orkanen Maria. © JD Gilardi

Inlägg: Skogar direkt efter stormen. © Tanya Martinez

Läs mer om Río Abajos återhämtning på sidan 38.

HJÄLPA PAPEGOJOR UN DAN MISSKÖTSEL

EN SÄKER PLATS FÖR PAPEGOJOR ATT LANDA

Kiwa Centre i Storbritannien föddes ur en nödsituation: över 170 aror och andra papegojor behövde räddas från grov misskötsel. WPT, en bekymrad supporter som heter Joe Davenport (vars tidigare tampapegoja aran Kiwa bodde på den gamla inrättningen), Paradise Park, Paignton Zoo och andra volontärer ledde räddningsinsatsen, behandlingen och nödhysningen av de plågade fåglarna.

Idag är fåglarna trygga och frodas i stora voljäer på en gård i Storbritannien. Åtta av de röda arorna flyttades till Dudley Zoo för att bli ambassadörer för Macaw Mountain Nature Reserve i Copán, Honduras, och 20 grönvingade aror kommer snart flyga över till Argentina för att ta del i ett program för att göra dem redo att bli vilda, i ett område där de inte setts till på över hundra år.

”Det var riktigt roligt för mig att få se min barndomskamrat Kiwa - efter att ha varit inlåst på en sådan liten yta i så många år - börja göra de här små flygturerna. De var inte långa, bara från en gren till en annan, men hon använde sina vingar igen. Det var så givande att se henne - och alla de andra räddade fåglarna - lista ut hur man gör.”

~ Joe Davenport

Kiwa Centre, Storbritannien

Caption: Rescued macaws enjoying plenty of fresh air and sunshine at the Kiwa Centre.

Photos © Alison Hales

Läs mer om Kiwas berättelse på sidan 42.

UTBILDA SAMHÄLLEN

ATT SE PAPEGOJOR GENOM NYA ÖGON

Världens population av mindre gultofskakaduor, som har decimerats av kraftig tjuvfångst de senaste årtionden, numrerar färre än 2000 vilda individer.

Illegal fångst sker fortfarande. WPTs forskare hittade fysiska bevis under nylig fältverksamhet och ytterligare datainsamling fick teamet att misstänka att honungssamlare kanske skulle komma ta små ungar. Mer behövde göras för att skydda kakaduorna. Nature Conservation Agency Indonesia hade redan lyckats få tidigare tjuvjägare att börja skydda istället för att ta fåglarna; nu, med WPTs hjälp, kunde de nå det vidare samhället. I samarbete med lokala biodiversitetsgrupper lämnade WPTs personal fältpöcker, anteckningsböcker och kikare för att inspirera intresse i att titta på papegojorna och i bevarandearbete. Studenter och bybor tog besökare på fågelturer, och höll i en trädplanteringssession. Genom detta arbete lär sig byborna att de kan ta del i att skydda och få utbyte från kakaduorna.

Bildtext: Lokala skolbarn finner glädje i att hjälpa till att skydda deras speciella kakaduor. .

Inlägg: Ett vilt par undersöker en boplatshåla.

Foton © Oka Dwi Prihatmoko

DU GÖR VÅRT ARBETE MÖJLIGT

Folk har många olika skäl till att stödja papegojbevarande: det är det rätta att göra, det får oss att känna oss bra, eller vi älskar papegojor för vad de är: mångfaldiga, vackra och fascinerande fåglar.

Oavsett om det är genom donationer, volontärarbete, eller bara att förespråka å deras vägnar, genom att göra något hjälper du till att rädda några av de mest hotade djuren i världen.

Tusentals människor som du - individuella donatorer, långtidssupporters, stiftelser, företag, partners och sponsorer - gör WPTs arbete världen runt möjligt.

Denna generositet har hjälpt våra nationella forskare och partners samla nya data på ekologi och handelshot, rehabilitera konfiskerade och räddade papegojor, återuppbygga och skydda kritiska habitatområden, engagera lokala samhällen i att hjälpa papegojor och människor samexistera, och förespråka bättre skötsel av tampapegojor världen över.

”Under år av umgänge med våra papegojor har vi lärt oss att uppskatta dem för deras intelligens, känslor och kärlek.

Vi har också insett att många papegojor har lidit oerhört för sin skönhet och talang.

Vi stöder World Parrot Trust för allt de gör i utbildning för fågelägare, i att stoppa importen av vildfångade papegojor, och arbetet för att stoppa fångsten av vilda fåglar.”

~ **Bob Dulski**

TACK TILL VÅRA DONATORER

för tidsperioden 1 November 2017 - 1 October 2018

TACK!

Supporters gör skillnad

Vi är otroligt tacksamma över våra supporters generositet. Era gåvor låter oss fortsätta det viktiga arbetet med bevarande och välfärdsfrämjande för papegojor världen över.

Vår djupaste tacksamhet till alla som listas, såväl som till de många anonyma bidragare och de som gav direkt till WPTs Project Partners.

LÄMNA ETT ARV TILL PAPEGOJORNA

Genom att inkludera World Parrot Trust i ditt testamente skapar du en personlig gåva som kommer ha bestående genomslag för papegojor.

En testamentarisk gåva är en gåva som säkerställer att WPT kan fortsätta sitt viktiga arbete för att skydda papegojor, och platserna där de lever, nu såväl som i framtiden.

Varje testamentariska gåva vi får - stor som liten - används i arbetet med att rädda papegojor.

Låt din hängivenhet för papegojor leva vidare.

För mer information om hur du kan inkludera WPT i dina planerade gåvomöjligheter:

Besök vår hemsida: parrots.org/legacy

Maila oss: legacy@parrots.org

Eller kontakta det kontor som är närmast dig:

World Parrot Trust

Glanmor House, Hayle, Cornwall TR27 4HB

+44 (0) 1736 751026 • uk@parrots.org

WPT-USA

P.O. Box 985, Travelers Rest, SC 29690
1 864-610-2129 • usa@parrots.org

Canadian World Parrot Trust

4377 Gordon Drive, Kelowna, BC V1W 1S7
1 250-766-7828 • canada@parrots.org

Bildtext: Hyacintara, Brazil (*Anodorhynchus hyacinthinus*)

Foto © Corey Raffel

“Papegojor är djurvärldens Jackson Pollack-tavlor: intelligenta, färgglada, enigmatiska kanske men icke mindre fångslande och en glädje att få se. Och precis som konst gör papegojor världen en mycket vackrare och mäktigare plats att vara i.

Tyvärr minskar antalet vilda papegojor på grund av ett antal människorelaterade orsaker, och även om jag gör vad jag - en person - kan göra under min livstid för att få ha kvar dem för framtida generationer, så vet jag att det är så mycket mer arbete att göra än vad jag själv kan åstadkomma. Det gör ont i mig att veta att av de ca 350 papegojarterna är uppskattningsvis 25% hotade på grund av vad vi gjort mot dem och deras habitat.

Wes Jackson sa, ”Om ditt livsverk kan åstadkommas under din livstid tänker du inte stort nog”. Jag drömmer om en värld där djuren respekteras och tillåts leva jämlikt tillsammans med människor. Med dess fokus på bevarande, forskning, välfärd och utbildning - de fyra stöttepelarna nödvändiga för att rädda vilda papegojpopulationer - har World Parrot Trust byggt en stark grund på vilken min dröm om en fredlig och barmhärtig värld full av papegojor kan byggas.

Jag har varit en stolt supporter av World Parrot Trust sedan tidigt 2000-tal eftersom det är en etablerad och välskött internationell organisation som består av entusiastiska, hängivna och professionella individer med mål som liknar mitt eget. Dess framgångar hittills har redan gjort en skillnad för världens papegojor.

Jag är övertygad om att World Parrot Trust kommer fortsätta sina ansträngningar långt efter att jag försvunnit. Det ger mig både nöje och tröst att veta att genom mitt testamentsstöd till organisationen kommer min dröm om en värld färglagd med papegojor inte dö med mig; jag är säker på att WPT kommer säkerställa att dessa magnifika varelser fortsätter ge färg åt himlen under kommande generationer.”

~ Cheryl Rutherford

WPT-medlem & testamentsstödjare
Kanada

ÅTERHÄMTNING VID RÍO ABAJO PAPEGOJORNAS STATUS EFTER ORKANEN MARIA

Av Jamie Gilardi, WPTs exekutiva direktör

När vi sent i maj anlände till Puerto Ricos regnskog Río Abajo hade jag ett överväldigande positivt första intryck. Det var klart och soligt, underbart grönt, med storslagna vyer över dalar och höjder som jag inte sett under tidigare år. Långsamt klarnade det vad som var fel. Normalt ser man inte storartade vyer eller ens solen i en tropisk skog. Det slog mig hur dramatiskt den hade förändrats sedan mitt föregående besök.

Orkanen Maria ödelade Puerto Rico den 20:e september 2017 och lämnade hela ön utan kraftförsörjning och vatten. Många av vägarna var inte farbara och stora delar av öns skogar ödelades allvarligt. Många av träden fölls i stormen och de kvarstående förlorade nästan alla sina blad och kvistar, i några fall så avbarkades de också. Därav den nya öppna vyn från voljäreerna och återintroduktionsplatsen vid Río Abajo, med de flesta kvarvarande träd stående som telefonstolpar med några desperata tecken på nytt liv från sina stammar.

Avsaknaden av grenar på de flesta träden var ett problem då vi några dagar senare sökte bra klätterträd för att öva på att komma åt naturliga hållrum och annat för papegojorna högt upp i trädkronorna - eller vad som nu var kvar av dem. Ett av skälen till mitt besök var att arbeta med det mycket motiverade fältteamet från Puerto Ricos Department of Natural and Environmental Resources (DNER) och att med dem dela träklätringsverktyg, bland annat en enorm anordning för att skjuta rep över höga träd. Vi skulle också förmedla kunskap om säkra metoder för att klättra uppför och nedför med rep. Men att finna träd med tillräckligt kraftiga grenar för placering av klätterrepet visade sig vara överraskande svårt och vi insåg att Maria hade kapat nästan alla sådana grenar från de flesta träden. Detta var en erfarenhet av många som visade hur en sådan orkan kan förstöra själva strukturen av skogen själv.

Den största oron efter stormen rörde den lilla populationen av reintroducerade papegojors öde. Det rör sig om en av de mest sällsynta av alla amazonpapegojor. Kortfattat så var de goda nyheterna att ett stort antal av de vilda fåglarna vid Río Abajo överlevde stormen och fastän försenade ett par månader gjorde ett flertal par ett allvarligt försök till häckning även detta år.

Jag upphör aldrig att förvånas över hur snabbt och generöst papegojentusiaster världen över svarar på vilda papegojor i kris oavsett, om det är en kris skapad av människor som orsakat att tusentals papegojor infångats i det fria för handel, eller naturkatastrofer som orkanen Maria som både dödade fåglar och förstörde deras habitat i massiv skala. Genast efter stormen donerade hundratals supporters tusentals dollar för hjälp till räddningen av den endemiska puertoricoamazonen.

Eftersom vi redan hade ett etablerat samarbete med bevarandeteamet vid DNER var World Parrot Trust väl förberett att både förmedla detta stöd från entusiaster världen över och att arbeta tillsammans med våra partners på Puerto Rico för att se till att medlen var (och är) fokuserade så effektivt som möjligt så att både vilda och fåglar i fångenskap ska återhämta sig.

Naturligtvis fanns många pressande behov efter en sådan storm. De främsta prioriteterna rörde basala behov som kraftförsörjning och vatten. Kraftförsörjningen var inte bara avskuren voljäreerna, utan områdets hela kraftsystem låg bokstavligen på marken. Så då man utvärderade vad som var mest kritiskt, särskilt under häckningssäsongen, så identifierade DNER-teamet behovet av att få igång någon sorts kraftförsörjning för att se till att inkubatorer och värmeskåp kunde hållas igång även nattetid, särskilt när inte generatorerna fungerade. Med en kombination av växelriktare och laddare som skeppats från USA och lokalt införskaffade batterier från golfkärror så kopplade teamet in och testade ett system för kraftnätet.

Vi kunde också använda det för att driva kamerorna och DVRs så vi kunde börja observera tre av våra bon. Den oväntade häckningen efter orkanens framfart gav andra utmaningar, särskilt som några par dristade sig till att nyttja utrymmen bakom holkarna och nu använder naturliga hålrum.

När papegojor väljer sitt boträd - istället för att fältteamet väljer en plats att hänga en holk - skapas nya svårigheter och det krävs vanligen nya verktyg och metoder för att övervaka, skydda och stödja sådana par. Ibland väljer de ett dött träd vilket gör klättring förrädiskt, ibland har hålrummet fladdermöss eller stickande insekter i eller nära det, och ibland läggs äggen i djupa hålrum, längre in än vad en arm kan nå.

Många naturliga papegojbon uppvisar i praktiken åtskilliga svårigheter från en lång lista av möjliga problem. Vid min sista fältdag besökte vi en sådan naturlig boplats och fick se en av papegojorna som klättrade ut och flög iväg.

Vi diskuterade bästa sättet att klättra upp och bedöma situationen, värdet av att sänka in en kamera i hålrummet för att se om det fanns någonting inuti och hur man skulle kunna göra en öppning för att komma åt om det skulle bli nödvändigt. Efter närmare inspektion upptäckte teamet att hålrummet var alltför djupt och att en öppning skulle krävas för att kunna sköta ägg eller ungar. Så vi köpte en batteridrivnen såg så öppningen kunde göras snabbt och säkert. Det visade sig att bakom öppningen fanns en helt frisk puertoricoamazonunge (*se bilder till höger*) på väg mot att bli flygg!

Detta är bra några exempel på hur bidragen från papegojentusiaster hjälper arten och bevarandeprogrammet efter orkanens härjningar. Och även om detta stöd bara är en liten del av en övergripande budget från Puerto Ricos regering och US Fish and Wildlife Service, att ha flexibiliteten att snabbt kunna uppfylla brådskande behov då de uppstår betyder att WPTs medel stärker bevarandeansträngningarna för både vilda och fångslade papegojor vid Río Abajo.

Vi ser alla framemot fortsättningen på detta samarbete och hoppas att i framtiden stödja fler tekniska utbyten och besök hos projekt på andra håll inom Karibien och i Centralamerika. Så lyssna vidare, inte bara för kommande artiklar från teamet i Puerto Rico utan även om nya projektutvecklingar under det kommande året.

I denna korta uppdatering av läget har jag fokuserat på hur papegojentusiaster världen över kom samman för att stödja denna fågelart och dess dedikerade skyddare i Puerto Rico och hur detta stöd nu koncentreras på denna arts återhämtning.

Var vänliga och uppmärksamma kommande och mera detaljerade artiklar i framtida PsittaScenes där vi kommer att publicera en rad artiklar om detaljerna gällande orkanens efterdyningar, historier som berättas av tappra och kunniga bevarandexperter som själva genomlevde orkanen och dess framfart och sedan började bygga upp igen efter stormen. Jag är säker på att du kommer att tycka om deras fångslande inblickar i den påverkan på papegojorna som skedde och de fenomenala utmaningarna att hålla allt under kontroll i veckorna och månaderna efter orkanen Maria.

Bildtext:

*Ovan: Reparation och ersättning av holkar för papegojor har pågått sedan Maria slog till.
Foton © Tanya Martinez*

Citat:

“Det visade sig att bakom den gjorda öppningen fanns en helt frisk puertoricoamazonunge på väg att bli flygg.”

KIWA: EN HISTORIA OM RÄDDNING AV AROR

Artikel av Desi Milpacher, foton av Alison Hales

Hur kärleken till en barndomsvän blev ett uppdrag att rädda hundratals aror.

Nyss klara med ett upplysande och njutbart arbetsbesök vid WPTs anläggning i Cornwall i England anlände vi till en avsides belägen gård på den engelska landsbygden för ett besök av ett litet annat slag - nämligen en uppföljning till ett projekt som startat för något år sedan.

Det gällde inte mindre än räddningen av över 170 aror och papegojor i en miserabel och misskött situation, och vi var där för att se och rapportera hur det hade gått för dem. Hur har de klarat sig, undrade jag i en blandning av bävan och spänning. När du först ser de inomhus- eller utomhusvoljärer som nu inhyser dessa fåglar och jämför med hur de hade det så tänker du att det är ett rent mirakel som skett. Det finns grenar, naturliga stammar, matningsanordningar och gräsbeläggning. Det finns en nattboning för deras bekvämlighet och säkerhet. Och mest av allt finns det PLATS ATT FLYGA.

Det är helt annorlunda än deras tidigare liv, där fåglarna levde i små burar i en unken och fallfärdig byggnad. Det blev en total förändring för en grupp fåglar som inte hade något som helst hopp om en berikande eller ens anständig tillvaro.

Ett år senare och de flesta har anpassat sig bra. Det var särskilt glädjande att se dem nyttja möjligheterna att vistas utomhus mer och mer (*framstegen är långsamma men stadigvarande efter att ha varit instängda många år*), och en del ger sig nu ut för att känna frisk luft och solens värme.

Fjädrar som hade tuggats på eller plockats kommer tillbaka, fjäderdräkten är klarare och rösterna starkare. Att se dem röra sig runt i voljärerna, flyga från gren till gren, gnabbas lite grand och på det hela taget bete sig som aror var inspirerande och en lättnad.

ALLT BÖRJADE MED ETT BESÖK TILL EN KÄR VÄN FRÅN DET FÖRFLUTNA. JOE DAVENPORT, EN BRITT SOM NUMER BOR PÅ NYA ZEALAND, HADE EN GÅNG EN BLÅGUL ARA SOM HETTE KIWA.

Efter årtal av samvaro var Joe ledsamt nog tvungen att lämna tillbaka henne till den uppfödningens anläggning där hans föräldrar ursprungligen hämtat henne, medan han själv påbörjade sitt vuxna liv. Hon var aldrig långt borta i hans tankar och så snart han kunde åkte han tillbaka för att se henne igen.

När han såg i vilket tillstånd hon och de över 170 andra arorna befann sig blev han bestört. Han oroade sig djupt över deras öde, så efter sitt besök tog han kontakt med World Parrot Trust för att se om de kunde hjälpa dem.

Joes beslutsamhet att ge hopp till dessa aror ledde till en herkulisk insats med omkring tjugo volontärer - Joe själv, åtta djurskötare, fyra veterinärer, två veterinärtekniker samt personal från WPT - för att fånga, undersöka, behandla och förändra denna grupp fåglars olyckliga liv. Det var en överväldigande operation men den behövde göras, och det snabbt.

David Woolcock, chefskurator vid Paradise Park, och ett antal veterinärpersonal hade redan sett till de sjukaste fåglarna. Några av dem var tyvärr bortom hjälp. Detta gjorde att få de andra i säkerhet än mer brådslande.

Så fort de rätta tillstånden var på plats byggdes Kiwa-centret som generöst finansierades av Joe. På flytt dagen anlände alla involverade till den gamla ladan, en byggnad som definitivt sett bättre dagar. Efter att ha fångats, och tack vare en effektiv planering, så blev fåglarna snabbt sövda, undersökta, blodprov togs, de behandlades för skador och sjukdomar och klorna klipptes - så mycket som kunde göras med hänsyn till fåglarnas allmäntillstånd gjordes.

När allting var klart och de hade återhämtat sig från sövningen, förflyttades de varsamt till lådor och transporterades i bilar till den nya platsen några kilometer bort. Hela processen tog 24 timmar under två dagar och det var en intensiv ansträngning för alla involverade.

Nu när fåglarna är inkvarterade i sin nya boning, vad händer härnäst? Några av arorna har redan förflyttats till Dudley Zoo där de kommer att tjäna som ambassadörer för att påverka och utbilda beundrare om deras vilda kusiner i Honduras, ett av dessa fåglars kvarvarande fästen. En grupp grönvingade aror kommer att förflyttas till Argentina där de kommer att vara del i ett reintroduktionsprogram. De grå jako som konfiskerades för ett par år sedan i Bulgarien och som som nu lever i Frankrike kommer att förflyttas till Kiwa-centret för vidare rehabilitering och eventuellt för senare vidaretransport till Afrika där de har sitt ursprungliga hem.

De återstående arorna och andra papegojor kommer att leva sina liv med omsorgsfull vård, trygghet, god mat och med saker att leka med och göra. Och Joe och Kiwa, de största hjältarna i denna historia, kan vara trygga i vetenskapen att de gjort allt de kan för dessa fantastiska fåglar.

PSITTANYTT

NYHETER

GLANSSOTKAKADUOR UNDER PRESS FRÅN BEBYGGELSE I NEW SOUTH WALES

Den en gång vanliga glansotkakaduan (*Calyptorhynchus lathami*) förlorar mark i östra Australien. En av dess kvarvarande fästen hotas av landrensning och bebyggelse, som kraftigt påverkar deras boplats- och matkälloträd. ”De är beroende av stora hål för boplatser, och de är nu mycket sällsynta och sårbara vad gäller fällning för ved eller bränning för att förebygga bushbränder”, säger Matt Cameron, ansvarig för sårbara arter vid Office of Environment and Heritage. Som svar har avdelningen startat ett nytt projekt som involverar lokala landägare och som ber dem rapportera när de ser kakaduer och även kartlägga träd.

Läs mer online: tinyurl.com/y7vxuvdr

DNA FRÅN RÖDA AROR PEKAR PÅ URGAMMAL UPPFÖDNINGSVERKSAMHET

Arkeologer har släppt resultaten av en studie där det mitokondriska DNA:t från kvarlevorna av röda aror sekvenserats, som avslöjar att i det amerikanska sydväst eller norra Mexiko finns troligtvis ruinerna från en

gammal uppfödningens verksamhet med röda aror (Ara macao) som härletts till mellan 900 och 1200 e.Kr. Detta är mycket tidigare än man först trodde, med ett tidigare fynd som hittats i Paquimé i Mexiko.

Läs mer online: tinyurl.com/yat3jjz9

VEM ÄR EN DUKTIG FÅGEL? AROR BERÄKNAR MÖJLIGHETER VID BESLUTFATTANDE.

En ny studie har visat att papegojor - speciellt aror - är lika skickliga som chimpanser på att fatta beslut baserat på uppskjuten belöning. Forskare kallar detta "ekonomiskt beslutsfattande". Processen innefattar en grundlig bedömning av den gällande situationen, tillsammans med en förståelse för framtida belöning som ett resultat av att kontrollera sina impulser.

Forskningsobjekten inkluderade fruktätare såsom aror (Ara sp.) och grå jako (Psittacus erithacus). När de fick välja mellan en matbit och en polett som kunde bytas mot en mer begärlig matbit, valde alla fyra arterna i studien oftare poletten, och därigenom försenades belöningen och lönen för mödan maximerades.

Läs mer online: tinyurl.com/y89f8obx

GÅVOIDÉER

GÅVOIDÉER FÖR PAPEGOJÄLSKARE!

Letar du efter idéer inför den kommande gåvosäsongen? Kom och titta på de nya saker som lagts till i World Parrot Trusts webbshop. Allt från utsökta konstverk, roliga och festliga kläder etc, exklusiva broschyrer och fantastiska smycken till läckra kalendrar; du kommer säkert hitta något för alla på listan.

Och kom ihåg, all vinst från försäljningen går till bevarandeinsatser för att skydda papegojor. Det är gåvan som fortsätter ge!

Börja handla: www.parrots.org/shop

WPT-KONTORSNYHETER

NY WPT-USA-ADMINISTRATÖR

Glenn Reynolds involverade sig i World Parrot Trust 1998 när han tillsammans med grundaren Mike Reynolds (inget släktskap) startade Golden Conure Survival Fund. 2001 gick Glenn med i styrelsen, men lämnade den volontärpositionen när WPT år 2006 behövde en administratör för World Parrot Trust USA, Inc.

Från och med i år har Glenn lämnat över stafettpippen till Lauren Schmaltz, som tog över som administratör i juli. Lauren Schmaltz har en dubbel kandidatexamen i biologi och spanska samt en masterexamen i miljöstudier. Mitt i studierna tillbringade hon också flera år utomlands där hon bodde på Galapagosöarna (Ecuador), Costa Rica och Bonaire.

Lauren blev först involverad i World Parrot Trust när hon var direktör för Echo, en liten välgörenhetsorganisation dedikerad till att skydda den gulskuldrade amazonen och dess ömtåliga torra skogshabitat på Bonaire, en ö i Karibiska Nederländerna. Hon återvände till USA från Bonaire 2017 efter att hon avsåg sig den rollen för att kunna arbeta med World Parrot Trust på heltid. Hon har ett starkt intresse i

miljöhantering, samhällsinvolvering och utbildning, och hållbar utveckling, som kommer harmonisera med WPTs växande initiativ i papegojbevarande, habitatåterställning och samhällsengagemang.

Om du vill skicka ett välkomstbrev till Lauren kan hon nås via email på usa@parrots.org eller via post på den nya avdelningsadressen: PO Box 985, Travelers Rest, SC 29690, USA.

PAPEGOJOR I DET FRIA HALSBANDSPARAKIT (PSITTACULA KRAMERI)

Halsbandsparakiten är den mest spridda av alla papegojarter; den kan hittas i Afrika, Indien, Pakistan, Nepal, Burma och Sri Lanka. Fåglarna kan ses i flockar om flera tusen åt gången, ofta tillsammans med kråkor, majnor, och andra papegojor.

Foto © CreativeBin (CC BY 2.0)

FÅ TILLGÅNG TILL TIDIGARE UPPLAGOR ONLINE PÅ: PSITTASCENE.ORG
(Engelska, holländska, tyska, italienska, portugisiska, spanska och svenska)